

HOOFDSTUK 1

‘Haar naam is Sabera en ze wordt al drie weken vermist. Jij zult haar weten te vinden. Hier, proef dit eens.’

Mijn gastvrouw, Aliah, houdt me een mooi blauw schaalpje voor. De lage tafel in haar woonkamer staat vol met dergelijke schaalpjes, beschilderd in de rijke kleuren van edelstenen, met wervelende gouden patronen die glanzen in het licht van de plafonddlamp. Het lijkt net alsof er niet een assortiment lekkernijen is uitgesteld, maar een collectie kostbare sieraden. Ik durf er bijna niet aan te komen.

Aliahs driekamerflat in het centrum van Tucson mag relatief bescheiden zijn, haar gastvrijheid is van wereldklasse.

Ik neem een paar gedroogde vruchtjes uit het blauwe schaalpje. Ze lijken op verschrompelde witte bramen, maar ik heb geen idee wat het zijn. Wat niet veel zegt, natuurlijk. Ik heb de afgelopen tien minuten zwijgend toegekeken terwijl Aliah een ingewikkelde ceremonie uitvoerde die resulteerde in de lekkerste thee die ik ooit heb geproefd – saffraan, vertelt ze me, wat net zo lekker smaakt als het ruikt.

Bij de thee serveert ze een verbijsterende verscheidenheid aan noten, gedroogde vruchten, knapperige kikkererwten en felgekleurd snoepgoed, elegant geschikt rond een magnifieke schaal met hoog opgetast vers fruit.

Ik steek een van de witte vruchtjes in mijn mond. Zoetzuur. Lekker. Ik eet de rest ook op. Aliah knikt tevreden.

‘Toet chosjk. Witte moerbeien. Mijn favoriet. Hier.’

Ze geeft me een glanzende groene peer. ‘Eet. Fruit is goed voor je.’

Sap druipt over mijn kin als ik in de vrucht bijt. Aliah schept bergjes amandelen, rozijnen en snoepjes met een harde buitenlaag op een bordje en reikt het me aan. Ze lijkt dit eetritueel erg belangrijk te vinden en er is voldoende voor een hele schoolklas, terwijl we maar met ons tweeën zijn.

De eerste bespreking in deze nieuwe zaak is goed van start gegaan, maar laten we niet vergeten dat ik mijn vorige cliënt voor het eerst ontmoette in een zwaarbewaakte gevangenis, waar ze in een dodencel zat. Daarna is alles uiteraard beter.

Aliah had me gevonden via een vriend van een vriend, wat opmerkelijk is, omdat ik weinig vrienden heb. Ik genoot in Seattle van een welverdiende rustperiode toen ze me belde. Misschien had ik niet moeten opnemen. Misschien bewijst het feit dat ik wél opnam, ondanks dat ik voor het eerst in jaren volkomen gelukkig en ontspannen was, hoe diepgeworteld mijn obsessie is. Of misschien was het mijn zelfvernietigende karakter dat me dwong ja te zeggen tegen haar en niet tegen hem, ook al deed het ons allebei verdriet.

Ik kijk nooit achterom. Althans, dat is wat ik de afgelopen vierentwintig uur tegen mezelf heb gezegd.

En nu word ik in Arizona op een uitgebreide theetafel onthaald.

Ik spoor personen op die al heel lang vermist worden. Cold cases. Ik zou niet precies kunnen zeggen waarom ik de ene zaak wel aanneem en andere niet. Als je bedenkt dat er op elk willekeurig moment honderdduizenden mensen vermist worden, is mijn keuze te vergelijken met een greep in een grabbelton. Het gaat me niet om geld. Ik breng voor mijn diensten niets in rekening, omdat ik niet voor dit werk ben opgeleid. Ik ben gewoon een vrouw met een obsessie. Geografie telt ook niet mee – ik heb geen vaste

verblijfplaats, geen familie en geen vaste baan, waardoor ik kan gaan en staan waar ik wil.

Er zijn mensen die deze manier van leven zorgwekkend vinden. Wie is er zo gek om haar leven te wijden aan het zoeken naar mensen die ze nooit heeft ontmoet, in steden waar ze nooit eerder is geweest, op verzoek van volslagen vreemden die ze daarna nooit meer zal zien? Ik probeer zelf ook al tien jaar een antwoord op die vraag te vinden.

In het geval van Aliah was het de tijdlijn die mijn aandacht trok. Haar vriendin, die eveneens uit Afghanistan afkomstig is, wordt pas drie weken vermist. Geen klassieke cold case dus. Er is nog niet eens voldoende tijd verstreken om de politie te bewegen naar haar te gaan zoeken en zelfs de echtgenoot lijkt zich geen zorgen te maken.

De combinatie van zoeken naar een vermiste vluchteling – ergo iemand in een risicogroep die schandelijk wordt verwaarloosd – en de kans een vermiste persoon te vinden die nog in leven is, was aantrekkelijk genoeg om me hierheen te lokken. Dat wil nog niet zeggen dat ik de zaak op me neem. Als je dit werk doet – pardon, als deze hobby hebt – is het verstandig om sceptisch te zijn. Mensen liegen. Vooral mensen die in gevaar verkeren en aan de zelfkant van de maatschappij leven. En daar hebben ze goede redenen voor.

‘Aliah,’ zeg ik, terwijl ik de peer op het bordje leg en nog een van de verrassend lekkere moerbeien in mijn mond steek. ‘Jij zegt dat je vriendin vermist wordt, maar jij lijkt de enige te zijn die zich zorgen maakt over haar. Waarom ben je er zo zeker van dat ze niet is weggelopen met een andere man, of een zenuwinzinking heeft gekregen of iets dergelijks? Zei je niet dat ze nog maar kortgeleden naar de Verenigde Staten is gekomen? Dat zal best traumatisch zijn geweest.’

‘Dat is ook zo. Sabera moet veel nieuwe dingen leren. Dat moeten we in het begin allemaal. Maar ze heeft een jong dochttertje. Geen enkele moeder laat haar kind in de steek, vooral niet als je zo hebt moeten knokken om hier te komen.’

‘Wat bedoel je met knokken?’

‘Er zijn dertig miljoen vluchtelingen op de wereld. Weet je hoeveel er hier worden toegelaten en een kans krijgen om een nieuw leven te beginnen?’

‘Niet veel?’

‘Nauwelijks één procent van die dertig miljoen. Sabera en haar man hebben erg geboft en dat beseffen ze heel goed.’

Ik knik. ‘Duidelijk. Maar ze zullen niettemin best gestrest zijn.’

‘Ze zou haar dochttertje nooit in de steek laten,’ zegt Aliah nogmaals. ‘Zahra is pas vier. Ze heeft haar moeder nodig, vooral nu ze in een nieuw land wonen.’

‘Wat kun je me vertellen over Sabera’s echtgenoot? De man die niet eens vindt dat hij naar haar moet gaan zoeken.’

‘Het is geen huwelijk dat uit liefde is gesloten,’ zegt Aliah en ze fronst.

‘Hoelang zijn ze getrouwd?’

‘Vier jaar.’

Vier jaar getrouwd en een dochttertje van vier. Ik trek mijn wenkbrauwen op. Aliah haalt alleen maar haar schouders op. ‘Isaad was een vriend van haar vader. Ze waren net getrouwd toen Kabul werd ingenomen. Het is Isaad gelukt om Sabera het land uit te smokkelen, maar haar familie heeft het niet gered.’

‘Wat is er van hen geworden?’

‘Ze zijn dood.’

‘Allemaal?’ Ik klink geschokt, ik kan het niet helpen.

Aliah kijkt me veelbetekenend aan. ‘Sabera is een vluchteling,’ herhaalt ze. ‘Geen toerist.’

‘Vertel het me stap voor stap,’ zeg ik nu. ‘Wanneer is Sabera met haar man en kind in Tucson aangekomen? Waar wonen ze? En wanneer heb je haar voor het laatst gezien?’

‘Ze zijn tien weken geleden aangekomen, uit Abu Dhabi.’

‘Waarom uit Abu Dhabi?’

‘Toen Kabul was ingenomen, zijn ze vanuit een tijdelijk vluchtelingenkamp in Islamabad naar een groter kamp in Abu Dhabi gestuurd, waar ze op hun officiële status moesten wachten. Er zijn procedures.’

‘Heb jij zelf ook zo’n weg afgelegd?’ vraag ik Aliah, die eerder vijftig lijkt dan twintig.

‘Ja, vijfentwintig jaar geleden, toen Kabul de eerste keer in handen van de taliban viel.’

Ze klinkt verbitterd. Met recht. ‘Hoe heb je Sabera leren kennen?’

‘Er zijn organisaties die vluchtelingen opvangen en hen helpen een nieuwe start te maken. Ik werk als vrijwilliger voor zo’n organisatie hier in Tucson. Ik probeer vooral Afghaanse vluchtelingen te helpen. Ik heb het appartement voor de Ahmadi’s voorbereid op hun komst. Levensmiddelen voor hen in huis gehaald – thee, kruiden, halalvlees, yoghurt, dat soort dingen. Proviand voor een week, want ze hadden al genoeg dingen aan hun hoofd.’

‘Wonen zij ook in deze wijk?’ Ik wijs door het raam naar de geel gestucte gebouwen die rond een plein met bloemen en vreemdsoortige cactussen staan.

‘Nee.’ Aliah schudt haar hoofd. ‘Er is leefgeld, maar alleen voor de eerste maanden. De meeste vluchtelingen komen in heel andere woningen terecht. Ik heb mijn eerste appartement gekregen nadat de toenmalige bewoner was vermoord.’

Ik zet grote ogen op. ‘En de politie denkt evengoed dat je vriendin niets ergs is overkomen? Ik bedoel, gezien wat je me vertelt over haar leefomstandigheden...’

‘De politie denkt niets. Ze zouden Sabera’s verdwijning eerst serieus moeten opvatten om tot enige conclusie te kunnen komen, maar tot nu toe hebben ze bitter weinig interesse getoond.’

‘Hoe komt dat?’

‘Vluchtelingen moeten zo snel mogelijk werk zien te vinden. Geld is belangrijk, ja?’

Ik knik.

‘De opvangcentra helpen hen daarbij. Ze hebben contact met bedrijven die bereid zijn asielzoekers in dienst te nemen. Bijvoorbeeld, als een hotel goede ervaringen heeft met Afghaanse kamermeisjes, zijn ze bereid steeds nieuwe aan te nemen. Het is voor hen ook handig als hun werknemers dicht bij elkaar wonen en dezelfde taal spreken. Een hotel of een bouwbedrijf stuurt dan ’s ochtends een bus om alle arbeiders samen op te halen.’

Ik knik weer. Dit heb ik ook in andere steden gezien.

‘Sabera kreeg een baan als kamermeisje in een luxe resort. Een week nadat ze was verdwenen, is de politie erheen gegaan om vragen te stellen. Ze hoorden van de andere kamermeisjes dat Sabera had gezegd dat ze haar man ging verlaten. Ze wilde van hem scheiden. Voor de politie zei dat genoeg.’

‘Maar jij gelooft het niet.’

Ze haalt haar schouders op. ‘Het gebeurt. Trauma, ontberingen, daar kunnen huwelijken door ontwricht raken. Een gezin komt naar een land waar alles anders is dan ze gewend zijn en waar ze niemand kennen... Dat kan funest zijn voor een relatie. Maar er is geen enkele reden waarom Sabera haar dochtertje zou hebben achtergelaten.’

‘Misschien is ze van plan haar op te halen als ze een nieuw onderkomen heeft gevonden. Zou ze een appartement kunnen huren met het leefgeld waar je het over had?’

‘Dat zou erg moeilijk zijn. En als dat haar plan was, had ze moeten blijven werken.’

‘Maar ze is niet meer op haar werk komen opdagen?’

‘Nee.’

‘En ze is niet meer thuis geweest?’

‘Nee.’

Het wordt duidelijk waarom Aliah zo bezorgd is. ‘Wat zegt haar man?’

Een ogenblik klemt ze boos haar lippen op elkaar. ‘Hij zegt dat ze vanzelf wel terugkomt.’

‘Dat ze vanzelf wel terugkomt? Alsof ze een eindje is gaan wandelen? En slikt de politie dat zomaar?’

Ze snuift minachtend, en dat zegt genoeg.

‘Heeft ze contact opgenomen met jou?’ vraag ik.

‘Nee.’

‘Zou ze dat doen? Als ze hulp nodig had, als ze inderdaad had besloten haar man te verlaten, zou ze dan bij jou aankloppen?’

Een korte pauze. ‘Ik hoop het. Ik ben gescheiden. Dat weet ze.’

We zijn terug bij antwoorden die niet echt antwoorden zijn. Ik houd mijn hoofd schuin en bekijk mijn gastvrouw eens goed. Ik zie kraaienpootjes naast haar donkere ogen, rimpeltjes in haar voorhoofd. Maar het effect ervan vergroot haar schoonheid en wekt de indruk dat ze wilskrachtig en vastberaden is. Ze heeft het nodige gezien en meegemaakt, ze heeft ontberingen overleefd. Ze zal nu echt niet instorten.

Zou dat voor een jonge vluchteling zoals Sabera bemoedigend zijn of zou die zich erdoor geïntimideerd voelen?

Je zou denken dat de politie toch wel een klein beetje belangstelling had als Sabera niet meer op haar werk was komen opdagen. Tenzij de andere kamermeisjes dingen hebben verklapt waarvan Aliah niet op de hoogte is of die ze niet met mij wil delen.

Ik gooi het over een ander boeg. ‘Spreekt Sabera Engels?’

‘Vloeiend. Haar moeders familie komt uit Londen. Sabera heeft

van jongs af aan zowel Engels gesproken als Dari en Pasjtoe. Dat zijn de twee belangrijkste hoofdtalen in Afghanistan. Ze is een hoogopgeleide linguïste, die meerdere talen en dialecten beheerst.'

'Met andere woorden, taal is geen probleem.'

'Nee. En de cultuurschok is voor haar niet zo groot als voor anderen. Haar vader doceerde literatuur aan de universiteit van Kabul en haar moeder was een bedreven modeontwerpster. De sfeer bij hen thuis was erg westers. Haar ouders waren progressief genoeg om Sabera aan te moedigen zelf een studierichting te kiezen. En nu...'

'Ze is dus opgegroeid in een intellectueel en welgesteld gezin. Dan zal het niet makkelijk voor haar zijn om nu in een armoedig flatje te wonen en als kamermeisje te werken.'

'Dit is niet het einde, dit is het begin,' declameert Aliah.

'Van?'

'Je nieuwe leven in Amerika. Ik was in Afghanistan verpleegster. Toen ik hier aankwam, mocht ik mijn beroep niet uitoefenen. Ik zag me gedwongen borden te wassen in een restaurant, voor minder dan het minimumloon. Hier denkt men dat vluchtelingen alleen maar als taxichauffeur en schoonmaakster kunnen werken. Of liever gezegd, dat is het enige wat ons wordt toegestaan. Weet je hoeveel artsen, advocaten, ingenieurs en piloten er de afgelopen jaren uit Afghanistan hierheen zijn gekomen? Onze opleiding en ervaring wordt hier niet erkend.' Ze haalt haar schouders op. 'We moeten ons aanpassen. Dat is niet makkelijk, maar je hebt geen andere keus. Sabera had zich voorgenomen hier een goed leven op te bouwen. Zo niet voor haarzelf, dan voor haar dochter.'

'Waar is ze voor het laatst gezien?'

'Op haar werk. Ze was die dag wat langer gebleven, had daarvoor de personeelsbus gemist en was naar de gewone bushalte gelopen.'

‘Is ze in de stadsbus gestapt?’

‘Dat zul je aan de politie moeten vragen.’

Ik knik en denk na. ‘Heeft ze een mobiele telefoon? Die heeft iedereen tegenwoordig.’

‘Ja, een prepaid.’

‘Ah, een vrouw naar mijn hart. Heeft niemand geprobeerd haar via haar gps op te sporen?’

‘Ook dat moet je maar aan de politie vragen.’

‘Of aan haar man?’

‘Dat kan ook.’ Het is duidelijk dat Aliah daar niets van verwacht.

Ik kijk om me heen naar het perfect onderhouden appartement met de kleurrijke wandkleden en het gerieflijke bankstel. Als Aliah als bordenwasser de kost moest verdienen toen ze pas in dit land was aangekomen, heeft ze zich aardig opgewerkt.

Ik heb nog geen besluit genomen, maar ik heb nog één vraag, die vaak het belangrijkste antwoord oplevert: ‘Waarom?’ Ik bekijk het gezicht van mijn gastvrouw daarbij aandachtig.

‘Waarom wat?’

‘Waarom wil je haar vinden? De politie interesseert zich niet voor haar en haar man maakt zich geen zorgen, maar jij trekt het je zo aan dat je een volslagen vreemde verzoekt haar op te sporen. Waarom?’

‘Jij spoort mensen op die onvindbaar zijn,’ zegt Aliah.

‘Ik spoor mensen op als er niemand anders naar hen zoekt.’ Ik weet zelf niet precies waarom ik het belangrijk vind dit onderscheid te maken.

‘Precies.’ Aliah knikt. ‘En er zoekt niemand naar Sabera. Weet je hoe het is om een vluchteling te zijn? Om je land ten onder te zien gaan? Om te moeten zien hoe zussen, moeders, dochters spoorloos verdwijnen? Alsof ze nooit hebben bestaan? Zo is het leven nu in Afghanistan. Voor de tweede keer. Zo zou het leven

hier niet moeten zijn. Sabera verdient een beter leven. En haar dochter ook.'

Ik kijk Aliah diep in haar ernstige, donkere ogen. 'Goed.'

'Ga je Sabera opsporen? Ik zal je betalen. Zeg maar hoeveel het kost.'

'Zo werkt het niet. Dat wil ik graag meteen duidelijk maken. Ik werk voor de vermiste persoon, in dit geval Sabera. Zo doe ik het altijd. De familie, vrienden, zelfs degene die me heeft gevraagd te komen...' Ik wijs daarbij naar haar. '...mogen me soms niet meer zo graag als ik vragen begin te stellen. Misschien zal het op den duur met jou net zo gaan.'

Aliah tilt uitdagend haar kin op. 'Ik ben nergens bang voor.'

'Goed.' Ik zet mijn kopje neer en sta op. 'Wat denk jij dat er is gebeurd? Geef me een spontaan antwoord. Wat kan er met je vriendin zijn gebeurd?'

Een frons en weer een korte aarzeling. 'Ik denk misschien haar man. Ik weet het niet zeker, maar is het niet altijd de echtgenoot?'

'Vaak, ja.' Maar wat haar antwoord erg interessant maakt, is de hardnekkige bravoure die eronder schuilt. Het is me niet duidelijk of ze het zelf gelooft of dat ze het wil geloven. Kortom, ik heb nog niet ingestemd of mijn eerste contact begint al scheurtjes te vertonen.

Als ik verstandig was, zou ik de zaak nu de rug toekeren. Als ik verstandig was, zou ik een echte baan gaan zoeken, en een appartement en een gezonde en permanente relatie, of bij gebrek daaraan in elk geval een poes nemen.

Maar ik aarzel niet eens. Ik steek Aliah mijn telefoon toe en vraag haar om Sabera's telefoonnummer, adres, een recente foto en de naam van haar werkgever. Dankbaar verstrekt Aliah alle informatie en ook de gegevens van de maatschappelijk begeleider die aan het gezin is toegewezen en van de woonbegeleider van het opvangcentrum.

En zo heb ik een nieuwe missie.

Mijn naam is Frankie Elkin en ik houd me bezig met het opsporen van vermiste personen. Als de politie het heeft opgegeven, als het grote publiek zich de zaak niet meer herinnert, als de media hun belangstelling hebben verloren, begin ik te zoeken. Ik krijg er geen geld voor en geen officiële erkenning, en vaak ook geen hulp.

Voor mijn missies reis ik het hele land door, naar armenwijken in grote steden, naar de wilde natuur van Wyoming, zelfs korte tijd naar een paradijsje op aarde. Ik ben uitgevloekt en onder vuur genomen. Het heeft me al eens bijna het leven gekost. Ik heb mensen zien sterven en ik heb daarbij soms assistentie verleend.

Het zal duidelijk zijn dat ik geen vrouw ben die van haar fouten leert.

Kortgeleden heb ik een welverdiende pauze genomen om bij te komen van een gruwelijke zaak. Ik heb die tijd doorgebracht met een geweldige vent. Het was zo goed dat het zelfs fantastisch was. En toch, toen mijn telefoon ging...

Ik wist vanaf het begin, fluisterde hij in mijn hals, dat je geen type bent om te blijven.

En dat is zo. Ik heb een aangeboren afzonderingsdrang waar ik nooit van af zal komen. Wat ik ook doe, ik ben altijd de outsider die naar binnen kijkt. Je hebt mensen die weten wat het echte leven inhoudt. En je hebt mij.

Iemand die naar vermisten zoekt.

En die altijd als eerste zal verdwijnen.